

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- 2.....פרק עשירי
- א. הזרוע והלחיים והקבה נוהגין בארץ ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במוקדשין.....2
- ב. כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו חייבין בבכורה ובמתנות.....4
- ג. ויוצאין לחולין להגזז ולהעבד.....4
- ד. וולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן.....5
- ה. והשוחטין בחוץ פטור.....5
- ו. ואין עושין תמורה.....5
- ז. ואם מתו יפדו.....6
- ח. חוץ מן הבכור ומן המעשר.....6
- ט. כל שקדם הקדשן את מומן או מום עובר קודם להקדשן ולאחר מכאן נולד להם מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות.....7
- י. ואינן יוצאין לחולין להגזז ולהעבד.....7
- יא. וולדן וחלבן אסור לאחר פדיונן.....8
- יב. ועושין תמורה.....8
- יג. ואם מתו יקברו.....8
- יד. המזיק מתנות כהונה או שאכלן פטור מלשלם ... דהו"ל ממון שאין לו תובעים 9
- טו. מנין שאין נותנין מתנה לכהן ע"ה.....10
- טז. מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין.....12
- יז. בעל הבית שהיה עובר ממקום למקום וצריך ליטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני נוטל ... עני היה באותה שעה.....14

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

יח. לבעל הבית שאכל פירותיו טבלין וכן לוי שאכל מעשרותיו טבלין
מנין שפטור מן התשלומין 15

דף קל.

פרק עשירי

א. הזרוע והלחיים והקבה נוהגין בארץ ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במוקדשין

מצות עשה¹ ליתן² כל זובח בהמה מהורה³ לכהן⁴ הזרוע והלחיים והקיבה,
שנאמר (דברים יח פסוק ג) וְזֶה יְהִי מִשְׁפַּט הַפְּהָנִים, והמצוה⁵ על השוחט
אפילו בהמה שאינה שלו⁶, ואלו הם הנקראים בכל מקום מתנות.

¹ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ט הלכה א, שו"ע ונו"כ יו"ד סא כא
² עיין תשו' הרשב"א ח"א סי' י"ח וכן בתמים דעים סי' קע"ט בשם בעל העיטור וכ"פ בשע"צ פ"ח סי' ט, שאין
מברכים על הנתינה דלא כרוקח סי' שס"ו והגר"א נהג לברך על הנתינה ואפי' בחול' וגם שהחיינו עיין פה"ש
סי' ג' סקל"ט ובמעשה רב סי' ק"ג
³ אבל בבהמה טמאה, וחיה ועוף אפי' מהורים אין נוהג. שו"ע ונו"כ שם יז
⁴ וכן לכהנת כדלקמן ה"ב ואפי' יש כהן גמור יכול ליתן לכהנת ונותנין אפי' לכהן בעל מום או פצוע דכא חוץ
מחלל
⁵ שו"ע ונו"כ שם כח ועי' בריטב"א חולין קל"ב ב' שמכירי כהונה יכול לתובעו וכ"כ רבנו יונתן שם
⁶ דהיינו שעליו להשתדל ולילך לבעל הבהמה ולשאל לו לאיזה כהן רוצה לתת המתנות שטובת ההנאה לבעל
הבהמה ליתן לאיזה כהן שירצה. פמ"ג שם מ"ז סקב"ט ועי' ד"ת ס"ק קע"ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ומצוה זו נוהגת תמיד בין בפני הבית בין שלא בפני הבית⁷, ובכל מקום בין בארץ בין בחוצה לארץ⁸, ובחולין אבל לא במוקדשין⁹ ולא בבכור¹⁰. ויש מי שאומר שאינן נוהגות בחוצה לארץ¹¹, וכן נהגו¹². אולם הרוצה לתת בחו"ל אינו נחשב כיוהרא ויכול לתת¹³. ויש שכתבו שהמחמיר¹⁴ לתת בחו"ל תבא עליו ברכה וכן נהג הגר"א¹⁵ והרבה גדולים

מה שאין נוהגין¹⁶ עכשיו לתת גם בא"י הוא משום שאנו מעלין לכהונה ע"פ עצמן, מיהו חייב להעלותן בדמים והאחרונים כתבו שיש לנהוג בא"י

⁷ ועיין מנ"ח מצוה תק"ו להפוסקים כר' אלעאי דאין נוהג בזמן בית שני וכ"ש בזה"ז אלא מדרבנן ולפ"ד רבנו דבזמן בית שני תרו"מ מדרבנן ובחזו"א שביעית סי' ב' סק"ו כתב דלראב"ד נוהג מה"ת בזה"ז ולרמב"ן ולרשב"א מדרבנן והיינו להפוסקים כר' אלעאי.

⁸ וה"ה מעשר בהמה ואפי' נלדו במומין פטורין מן המתנות דבין בכור ובין מעשר בהמה חלה הקדושה אף על בעל מום. סי' ערוך השלחן. אבל הלוקח בהמה מפירות שביעית חייב במתנות דהו"ל ל"י לאכלה. מנחת חינוך. ¹⁰ רמב"ם שם שו"ע ונו"כ שם יט, שהם כבר כולם מתנות כהונה ואין קדושת המצוה חלה על קדושה. לבוש שם. אבל לא קדושת מתנות שהרי אין בהם קדושה. ט"ז שם כא

¹¹ ואני מסופק אם נהוג ליתן לכהן, אם לא הוה קבלה דקיבל לנהג מצוה זו אף בחו"ל, וצריך לקיים תמיד מצוה זו, כמ"ש בכמה דוכתי, נבי תפלת ערבית רשות [דהיכי דצלי ליה שויה עליה חובה (רי"ף ברכות י"ט ע"א, רא"ש שם פ"ד סי' ז)], ודכוותיה [לענין שיעור נמילת ידיים]. וכמה אנשי מעשה שנתנו להני חכמים שלימים דאזלו לארץ ישראל מעות, ומינהו לשלוחים לקנות בשבילן בהמות, ולהפריש מתנות כהונה בעבורן וזוהי לחיים ראשית הגז, ושלוחו של אדם כמותו בכל דבר. ואני הייתי מסופק כיון דאיהו לא מצי עביד כי רחוק ממנו הדרך, איך מצי שויא שליחא. וכמו כן דייקו התוספות בנזיר (י"ב ע"א ד"ה מ"ט) על הפרשת חלה, והארכתי בזה במקום אחר, וכל לבבות דורש ה'. פלתי שם ו

¹² דנהגו עלמא כרבי אלעאי דסובר דמתנות (רש"י קל"ו ע"ב ד"ה כר' אלעאי) וראשית הגז נוהג רק בארץ ישראל. כרתי כד

¹³ מהר"ם בתשובה [הובא בשו"ת מהרי"ל סימן צד] מובא בפר"ח לב. ובאמת לא ידעתי אנשי מעשה המחמירין בכמה דקדוקי מצות וחומרות, למה אינם מהדרים לקיים מצוות עשה של תורה, אשר לדעת רוב מחברים נוהג בחוץ לארץ, ורוב חז"ל בש"ס שנהגו בו. ואפשר הואיל אין לנו בעו"ה כהן ידוע מיוחד רק כהני חזקות. (ועיין תשובת ח"י [ע"י בשו"ת חוט השני סי' י"ז ובשו"ת חות יאיר סי' צ"ג] ומ"ש במקום אחר [ע"י תומים סי' ט"ו ס"ק ג'] בדין זה). ובאמת חתני הרב החסיד המפורסם לרבים מהור"ר בנימין וואלף פרענקיל ז"ל כשעשה פדיון הבן לבנו הילד ה' יאריך ימיו הבחור המופלא ומעולה כהר"ר זעליג יצ"ו, לקח אז בהמה משלו, ומסרו לטבח ליקח הימנו בשר לסעודה, והוא רצה לתתם לכהן שפודה ממנו ילד הנ"ל, ואמר מה איחוש [אולי] הוא רק כהן חזקה, הלא אני פודה בני ממנו. ונתחרט, אולי הוא בכלל דאין ליתן כל מתנותיו לכהן אחד (עירובין ס"ג ע"א) פדיון והזרוע לחיים, ולכך נתן המתנות לחמי הנאון המפורסם מהור"ר יצחק שפירא ז"ל, שאכלן בשביל אשתו חמותי הרבנית מרת מאמי בת חמי זקני הנגיד כהר"ר מרדכי כהן ז"ל. פלתי שם ו

¹⁴ פ"ת סק"ח

¹⁵ מעשה רב סי' ק"ג ובפ"ת שם [וכ"נ בביאור הגר"א יו"ד סי' ס"א סק"כ] וע"י ד"ת ס"ק קל"ג.

¹⁶ חזו"א שביעית סי' ב' סק"ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

מתנות אלו¹⁷ אין נוהגין אלא בישראלים, אבל כהנים ולוים פטורים דכתיב (שם) מאת הקם, ודרשינן ולא מאת הכהנים.

הפרשה אינה מצוה במתנות שהרי הן מופרשות ועומדות ולכן אין מברכין על ההפרשה¹⁸ לכו"ע ומי שאין נותן את המתנות חייב נידוי¹⁹. ובעון שאין נותנין מתנות הגוים גוזרין על הבשר שלא יאכלו בשר שחומטה²⁰.

ב. כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו חייבין בבכורה ובמתנות

כל הקדשים²¹ שהקדישם למזבח או לדמיהן למזבח²², שקדם להם מום קבוע להקדשן ונפדו חייבין בבכורה. ובמתנות. כיון שיוצאין לחולין בפדיונן לגמרי ליגזו וליעבד בחולין גמורין כמו שיבואר, וכיון שמעיקרא לא חיילא עלייהו קדושה חמורה, חייבין.

ג. ויוצאין לחולין להגזו ולהעבד

המקדיש בעלת²³ מום קבוע למזבח אינה אסורה בגיזה ועבודה אלא מדבריהם²⁴, נפדת הרי זו בחולין לכל דבר ותצא לחולין להגזו ולהעבד.

¹⁷ לבוש שם דרכ"ת קל

¹⁸ רמב"ן בסה"מ שרש י"ב ורשב"ץ בזהר הרקיע מ"ע קמ"ט [ועי' פמ"ג מ"ז ז'] ואין לדייק מדבריו דעל הנתינה מברכין די"ל דעל הנתינה בלא"ה אין מברכין בשום מתנ"כ וכמש"כ הרשב"א. ציון ההלכה שם א

¹⁹ רבנו בפיה"מ פ"י דחולין וכ"ה במרדכי שם בשם רב האי גאון וכ"ה בפ"י ר"ח ובאשכול

²⁰ יבמות ס"ג ב' וברש"י

²¹ רמב"ם הלכות בכורות פרק ה הלכה ה, והלכות ביכורים פרק ט הלכה ב

²² ואף על גב דאסור להקדיש בע"מ למזבח ואפי' לדמיו מ"מ קמ"ל אם עבר והקדיש אבל אם הקדישן לבר"ה יוצאין לחולין לגמרי כשפדאן.

²³ רמב"ם הלכות מעילה פרק א הלכה ט

²⁴ ויש להקשות אמאי הא אסור מן התורה למעול בו, וי"ל דמיירי בשאינו נהנה מאותה גיזה ואותה עבודה א"נ שאין בה שוה פרוטה. כס"מ שם פרק ב הלכה מז ובמל"מ שם ומה שהקשה הר"י קורקוס ממ"ש רבינו בפ"א כל שקדם מום קבוע בו לא ידעתי אמאי לא הקשה זה גבי בדה"ב דקי"ל דאינם אסורים בגיזה כי אם מדרבנן ואיכא בהו מעילה מן התורה. ומ"ש א"נ שאין בה שוה פרוטה אפשר דאפ"ה אסור מן התורה כדין חצי שיעור דקי"ל דאסור מן התורה ויש סמך לזה ממ"ש ה"ה בריש פ"א מה' גניבה יע"ש. וכן מוכח ממ"ש רבינו לקמן ספ"ז דין ח' ויראה לי שאינו לוקה בו. ומ"מ התירוץ הא' הוא אמיתי ועיין בר"פ ראשית הגז ועיין בפ"ב דבכורות (דף ט"ו) שכתב רש"י ואינו סופג את הארבעים ואיסורא מיהא איכא כשאר נהנה מן ההקדש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ד. וולדן וחלבן מותר לאחר פדיון

המקדיש בעלת מום²⁵ קבוע אם ילדה והיא קדש יפרה הולד ויצא לחולין, אף על פי שהוא תמים כדי שלא יהיה טפל חמור מן העיקר, ואם נתעברה קודם שתפרה וילדה אחר פדיון הולד חולין.

ה. והשוחטן בחוץ פטור

השוחט קודשים²⁶ חוץ לעזרה, אף על פי שלא העלה אותם, אם היה מזיד חייב כרת. שנאמר (ויקרא יז פסוק ג ד) אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר א֥וֹ כֶּשֶׁב א֥וֹ עֵז בַּמִּחְנֶה א֥וֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמִּחְנֶה וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, לֹא הֵבִיאוּ וְגו' דָּם יִחֹשֵׁב לְאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא, מִקֶּרֶב עַמּוֹ. היו עדים והתראה, לוקה. ואם שחט בשוגג, מביא חטאת קבועה.

אינו חייב²⁷ אלא על שחיטת קדשים הראויין ליקרב לגבי מזבח, אבל השוחט בחוץ אחד מאיסורי מזבח או מחטאות המתות, הרי זה פטור. שנאמר (שם) לִפְנֵי מִשְׁכַּן ה'. וכל שאינו ראוי לבוא אל משכן ה' אין חייבין עליו.

וכבר התבאר בזבחים דף קיב: שבעלי מומין²⁸ בין אם הם קבועים או מומין עוברים שהקריבן או שחטן בחוץ כיון שאינם ראויים למזבח, פטורין²⁹.

ו. ואין עושין תמורה

²⁵ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה יא

²⁶ רמב"ם פ"ח מהל' מעשה הקרבנות ה"ג, פ"ט מהל' סנהדרין ה"א אות יז

²⁷ שם ה"ו וה"י

²⁸ תורת הקדשים זבחים עא: אות ב

²⁹ ומה שאיתא להלן בקדם הקדשן את מומן או מום עובר חייבין עיין לאכת שלמה במשנה גירסת הרמב"ם פטורין ומאן דגרים חייבין היינו רק לשיטת ר"ע דס"ל שבדוקין שבעין אם עלו לא ירדו אך להלכה לא קי"ל הכי.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

המקדיש בעלת³⁰ מום קבוע אינה עושה תמורה, מפני שלא נתקדש גופה קידוש גמור ואינה אלא קדושת דמים³¹.

ז. ואם מתו יפרו

המקדיש בעלת מום³² קבוע אם מתה קודם שתפדה, נפדית אחר שתמות³³, שהרי לא חלה קדושה גמורה על גופה אלא על דמיה מפני שהיתה בעלת מום קבוע.

ח. חוץ מן הבכור ומן המעשר

³⁰ רמב"ם הלכות תמורה פרק א הלכה יג

³¹ ב קשה דלקמן בהל' כ"א מוכח דאפילו בקדושת דמים עבד תמורה וי"ל דשאני התם דהוו תמימים ואיכא למימר בהו מינו דנחתא לקדושת דמים נחתא נמי לקדושת הגוף משא"כ בבעלת מום כ"כ הרב משה אפרים ז"ל בדף כ"ז ע"א משם מר בריה דאחיו ז"ל. ימי שלמה שם

³² רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה יא

³³ כתב רש"י וז"ל ואף על פי שאינה ראויה אלא לכלבים ואין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ואכלת ולא לכלביך הנ"מ בקדשים שקדם הקדישן את מומם אבל הני כדקולא בעלמא נינהו ולא נחת להו קדושת הגוף ועוד אשמעינן דלא בעינן העמדה והערכה וקסבר קדשי בדה"ב לא היו בכלל העמדה והערכה דכתיב בפדיון קדשים שנסתאבו לאח"כ והעמיד את הבהמה וכיון דמתה א"א להעמיד עכ"ל והנה מש"כ דאתי מתניתין כמ"ד דקדשי בדה"ב לא היו בכלל העמדה והערכה ומשמע דלמ"ד דקדשי בדה"ב היו בכלל העמדה והערכה אין נפדין כשמתו וזה תמוה דהא בבכורות שם בעי למימר זו דברי ר' שמעון ומחלוקתו ורבנן ע"כ ס"ל דקדשי בדה"ב היו בכלל העמדה והערכה ואפילו למאי דקאמר התם דרב ס"ל כריש לקיש דרבנן ס"ל דווקא קדשי בדה"ב היו בכלל העמדה והערכה ולא קדשי מזבח וא"כ מתניתין דס"ל דבקדשי מזבח בעינן העמדה והערכה לא אתיא כוותיהו יעו"ש ובתמורה שם. היינו מטעמא אחרינא דבקדשי מזבח לא בעו כלל העמדה והערכה אבל הא פשיטא דמאן דס"ל דקדשי בדה"ב בעי העמדה והערכה מ"מ בקדשי מזבח וקדם מומן להקדשן ס"ל דלא בעי העמדה והערכה וכן איתא שם בהדיא בריש סוגיא בתמורה דר' יוחנן דס"ל דאחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדה"ב בעי העמדה והערכה ומ"מ ס"ל דבע"מ מעיקרו לא בעי העמדה והערכה יעו"ש וכן מוכח מכל הסוגיא. והנה אם נימא דלא מ"ס הוא אפ"ל דרש"י ז"ל דרכו לפרש על פי ס"ד דרב דאמר זו דר"ש אבל חכמים ס"ל דאפילו בע"מ מעיקרו בעי העמדה והערכה וצ"ע. שוב מצאתי להמל"מ לעיל בהלכה י' שעמד על דברי רש"י בזה ויותר נ"ל לומר כי מ"ס הוא מדסיים דכתיב בפדיון קדשים שנסתאבו אח"כ משמע דקודם מזה מיירי בקדשי מזבח שנסתאבו מקודם והיינו בע"מ מעיקרו. והא דכתב רש"י ז"ל דקדם מומן להקדישן פודין להאכילן לכלבים. וכן מוכח בתמורה ל"ג א' דאיתא שם א"ל ר' ירמיה לר' זירא לריש לקיש דאמר לרבנן קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה וקתני קדשי מזבח בע"מ יפרו ומוקמינן לה בשקדם הקדשן את מומן ש"מ פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ופירש"י שם בד"ה לר"ל וכו' בשלמא לר' יוחנן דמוקים לה בבע"מ מעיקרו לא איכפת לן אם נפדה לכלבים דהא לא נחתא מעולם קדושה לגופיה אלא לר"ל איכא למיבעי עכ"ל. והנה מרבינו כאן מבואר ג"כ כך דבקדם מום קבוע להקדישן דפודין לכלבים מדכתב ואם מתה קודם שתפדה נפדית אחר שתמות אלמא דפודין להאכילן לכלבים. הר המוריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

למרות שהתבאר שהמקדיש בעלת³⁴ מום קבוע למזבח אינה אסורה בגיזה ועבודה אלא מדבריהם, ולכן אם נפדת הרי זו כחולין לכל דבר ותצא לחולין להגזו ולהעבד. בבכור והמעשר שהקדושה חלה על גופן אף על פי שהן בעלי מומין קבועין מתחילתן, אינן יוצאין לחולין להגזו ולהעבד לעולם.

ט. כל שקדם הקדשן את מומן או מום עובר קודם להקדשן ולאחר מכאן נולד להם מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות

כל הקדשים שהקדישם למזבח³⁵, שקדם³⁶ מום עובר להקדשן³⁷ או שהקדישן תמימים ואח"כ נולד להם מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה, ומן המתנות³⁸ שהרי לא יצאו לחולין לכל דבר מפני שהן אסורין בגיזה ועבודה כמו שיתבאר.

י. ואינן יוצאין לחולין להגזו ולהעבד

כל קדשי מזבח³⁹ בין קדשי קדשים בין קדשים קלים אסורין בגיזה ובעבודה⁴⁰ שנאמר (דברים טו פסוק יט) לא תעבד בבכור שורך ולא תגז בכור צאנך

³⁴ רמב"ם הלכות מעילה פרק א הלכה ט

³⁵ אבל קדשי בדה"ב אף שאסורין ג"כ בגיזה ועבודה מדרבנן כמש"כ רבנו פ"א ממעילה הי"ב מיהו אחר פדיון יוצאין לגמרי לחולין דלא עדיפי מקדם מומן להקדשן ואם שחטן אח"כ חייבין במתנות.

³⁶ רמב"ם הלכות בכורות פרק ה הלכה ה, והלכות ביכורים פרק ט הלכה ב

³⁷ דמום עובר כמאן דליתא דמי וחלה עליהו קדושה

³⁸ שנשאר עליהן קדושה וכתוב כצבי וכאיל תאכלנו וילפי' מה צבי ואיל פטורין ממתנות אף פסולי המוקדשין פטורין

³⁹ רמב"ם הלכות מעילה פרק א הלכה ז ט וערוך השולחן העתיד שם סי' קסח סעי' יג

⁴⁰ וכתב הרמב"ם שם בה"י, יראה לי שאין הגזו חייב עד שיגזו כדי רוחב הסיט כפול לא יהיה זה חמור משבת, עכ"ל וקשה לי מדוע לא חילק הרמב"ם גבי דישה דקיי"ל (רמב"ם פ"ח משבת ה"ז) דאם דש בשבת אינו חייב רק בגרונת, א"כ לא יהיה חייב הדש בבהמת קדשים פחות מזה השיעור ולמה כתב דוקא בגיזה דלא יהיה חמור משבת ולא בעבודה, וצ"ע להבין, ושם ילפינן ממשכן אבל כאן מנא ליה כל זה, וצ"ע (מנחת חינוך תפג אות ב)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kB8u>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

והוא הדין לשאר קדשים ולא דוקא צאן אלא גם הגוזז את השור או שאר בהמה וה"ה גם בעובר בצאן או שאר בהמה ולוקה מן התורה⁴¹.

בהמת הקדש שנפל בה מום לאחר הקדשה או קדם מום עובר להקדש ונפדת אינה מותרת בגיזה ועבודה, והרי היא באיסורה עד שתשחט, נשחטה אחר פדיונה הותרה באכילה⁴².

יא. וולדן וחלבן אסור לאחר פדיון

המקדיש בעלת⁴³ מום עובר או תמימה ואחר שהקדישה נולד לה מום קבוע, אם ילדה יקרב ולדה, נתעברה קודם שתפדה וילדה אחר שנפדית הולד אסור ואינו נפדה, אלא כיצד יעשה סמוך לפדיון אמו מתפס זה הולד לשם אותו הזבח, לפי שאינו יכול להקריבו [מכח אמו] מפני שבא מכח קדושה דחוויה.

יב. ועושין תמורה

המקדיש⁴⁴ בעלת מום עובר או שהקדיש תמימה ואחר כך נולד לה מום קבוע הרי זו עושה תמורה.

יג. ואם מתו יקברו

⁴¹ והנה אם עובר או גוזז אפילו כמה פעמים בהתראה אחת אינו חייב אלא אחת. ואם התרו בו על כל פעם ופעם חייב כל פעם כמו נזיר שהיה שותה יין כו' (נזיר מ"ב ע"א). אך אם עבר עם כמה בהמות או גוזז כמה בהמות לדעת תוס' רי"ד (קידושין ע"ז ע"ב) דבבעלי חיים אמרינן נופים מחולקין באבר מן החי מכמה בהמות (ומובא במנחת חינוך מצוה קפ"ו אות י"ב, עיין במשנה למלך פ"א מאיסורי ביאה ה"א), א"כ חייב בהתראה (אחת) על כל בהמה ובהמה (מנחת חינוך שם אות ה)

⁴² זה הלשון הוא מברייתא דבכורות מ"ו ב' יעו"ש וכתב שם התוס' כ"ו ב' דה"ה הגיזה שרי אחר שחיטה דהיינו כיון שנשחטה מותר לגוזזה וכ"כ בחולין ל"ו א' ד"ה ס"ד וכו' יעו"ש היטב ועיין בכורות כ"ה ב' ומעילה י"ב ב' ד"ה חלב וכו' וי"ג א' ד"ה אתיא וכו'. הר המוריה שם

⁴³ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה יא

⁴⁴ רמב"ם הלכות תמורה פרק א הלכה יג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

המקדיש בעלת⁴⁵ מום עובר או תמימה ואחר שהקדישה נולד לה מום קבוע, אם מתה קודם שתפדה תקבר כשאר הקדשים התמימים, מפני שהיא צריכה העמדה והערכה כמו שביארנו בערכין, ואם נשחטה קודם שתפדה ה"ז נפדית כל זמן שהיא מפרכסת ואח"כ תאכל

דף קל:

יד. המזיק מתנות כהונה או שאכלן פטור מלשלם ... דהו"ל ממון שאין לו תובעים

המתנות עצמם⁴⁶ אסור לישראל לאכלם אלא ברשות כהן. מכיון שהן ממון כהן ואפי' דעתו לשלם להכהן דמיהן.

עבר ואכלן, או הזיקן, קודם שנתנן לכהן, ואפילו אדם אחר שאינו הבעלים אכל או הזיק⁴⁷, אינו חייב לשלם, ואפי' דמי בשר⁴⁸ בזול מה שנהנה א"צ לשלם, מפני שאין לו תובעים ידועים⁴⁹. ומ"מ לצאת ידי שמים חייב לשלם⁵⁰. ואם תפס הכהן אין מוציאין מידו⁵¹.

אם הוא עדיין בעין כופין אותו ליתנם לכהן⁵².

⁴⁵ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה יא

⁴⁶ שו"ע ונו"ב יו"ד סא לא

⁴⁷ דרכ"ת ס"ק ק' וע"ש אם צריך לשלם הטוה"נ

⁴⁸ ריטב"א כאן

⁴⁹ שהוא יכול לומר לו לכהן אחר אני נותנן ולא לך ואפי' בא בהרשאה מכל הכהנים שבעיר או שיש רק כהן א' בעיר יכול לומר שמא יבא כהן אחר מעלמא ולו אני רוצה ליתן ואפי' הי' הכהן ממכיריו שנותן לו תמיד יכול לומר עתה אין רצוני ליתן לו מיהו אם הכהן זיכה לכהן ת"ח כדלקמן הכ"א צ"ע. דרך אמונה שם קיג

⁵⁰ תוס' חולין ק"ל ב' למעם זה וכ"נ דעת רש"י שם בד"ה כאן וכן פסק הרא"ש וכן נפסק בשו"ע יו"ד סי' ס"א סט"ו וכ"פ יש"ש. ודעת הר"ן שגם לצאת ידי שמים אין חייב לשלם ומ"מ מדת חסידות לשלם ועי' בד"ת ס"ק ק"א שנחלקו האחרונים איך קי"ל ודעת רוב האחרונים שחייב לצאת יד"ש וכ"כ ר"י קורקוס

⁵¹ ד"ת ס"ק ק"ב

⁵² מ"ז סקי"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם מכרן קודם שנתן לכהן, י"א⁵³ שא"צ ליתן להכהן הדמים שנמלט⁵⁴. וי"א⁵⁵ כיון שמרויח חייב לשלם להכהן⁵⁶

הקונה אותם, אף ע"פ שאינו רשאי, שמסייע ידי עוברי עבירה ועוזר לו לגזול, הרי זה מותר לאכלן וכן למכרן⁵⁷ מפני שמתנות כהונה נגזלות⁵⁸. ומ"מ לצאת ידי שמים⁵⁹ אפשר שהלוקח צריך ליתנם לכהן. וי"א⁶⁰ שמדינא חייב הלוקח ליתנם להכהן כיון שהן בעין ואסור לו לאכלם.

טו. מנין שאין נותנין מתנה לכהן ע"ה

יתנם לכהן⁶¹ חבר, שהוא קודם לעם הארץ⁶², שלא צוה הקדוש ברוך הוא לתת מתנות לכהנים אלא כדי שיהיה להם סיפוקם בריוח ויהיה להם פנאי לעסוק בתורה, כעניין שנאמר (דברי הימים ב לא פסוק ד) וַיֹּאמֶר לְעַם יִזְשָׁבִי יְרוּשָׁלַם לְתֵת מִנְת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְמַעַן יִחַזְקוּ בְּתוֹרַת ה' וַאֲמָרוּ רִז"ל כל המחזיק בתורת ה' יש לו מנות ושאינו מחזיק בתורת ה' אין לו מנות.

ואם אין שם חבר, יתנה לעם הארץ וכן אם החבר אינו רוצה לקבלן, נותנין לעם הארץ⁶³.

⁵³ רמב"ם שם

⁵⁴ ואף על גב שכתב רבנו בפ"ו ממעשר ה"י שאם מרויח מזה חייב לשלם שאני התם שלא נתכוין לגזולם אבל כאן שנתכוין לגזולם קנאם, אבל אם לא ה' שם כהן וה' מוכרח מן הדין להעלות המתנות בדמים ולהמתין עד שיבא כהן כדבסמוך ה"ז בזה חייב להחזיר הדמים להכהן שהרי לא רצה לגזול וכן כל כה"ג שלא רצה לגזול. ⁵⁵ דעת רש"י ותוס' ורשב"א ע"י פר"ח יו"ד סי' ס"א סקמ"ו וכ"ה בפסקי ריא"ז ואשכול ועי' בתוס' הרא"ש שהוסיף או שהי' אוכל דבר מועט.

⁵⁶ ודוקא אכלן פטור שאין מרויח שהי' יכול להתענות ולפי"ז אם הוא איש חלש שאינו יכול להתענות ודרכו לאכול בשר בכל יום או שהי' שבת ויו"ט שאסור להתענות בהן ומצוה לאכול בשר חייב לשלם עיין ד"ת סקצ"ט.

⁵⁷ מאירי

⁵⁸ שהראשון כבר גזלן וקנאן השני בשינוי רשות ואף על גב דבכל גזלה אין שינוי רשות קונה אבל במתנות כהונה סגי בזה אבל זר החוטף מתנ"כ בודאי מוציאין ממנו דרך אמונה שם קיז

⁵⁹ ר"י קורקום

⁶⁰ שם בשם הרשב"א והר"ן וכ"ד הריטב"א

⁶¹ שו"ע ונו"כ יו"ד סא ז ולבוש שם

⁶² אולם עיין פר"ת שכתב כתבו התוס' עצה טובה קמ"ל להנות לת"ח ואולי כי טעמא הוי לפי מאי דאמור רבנן ע"ה אסור לאכול בשר ולהכי משום חשש ולפני עור לא תתן מכשול צריך ליתנם במתנה לחבר ואי ליכא חבר דשרי משום דאפשר דכהן זה יתנם לחבר או ימכרם

⁶³ רמ"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכן אם החבר עשיר ואין צריך, וזה הע"ה הוא עני וצריך שאנו מצוים להחיותו, אז אעפ"י שהחבר רוצה לקבל יתנו להע"ה העני⁶⁴.

אם הע"ה הוא קרובו של הבעה"ב פשוט הוא שאפי' אם הכהן האחר הוא ת"ח וצריך, קרובו קודם⁶⁵.

וכבר התבאר במסכת סנהדרין דף צ: שתרומה⁶⁶ של תורה⁶⁷ אין אוכל אותה אלא כהן מיוחס⁶⁸, אבל כהני חזקה⁶⁹ אוכלין בתרומה של דבריהן בלבד. דהיינו תרומה בזה"ז שאינה אלא מדרבנן⁷⁰. בזמנינו שהמנהג שהכהנים והלויים עולין לכהונה ע"פ עצמן אין להם אפי' דין כהני חזקה כנ"ל ולכן אין נוהגין היום לתת לכהנים תרומה להסיקה תחת תבשילו וכן חלה ואפי' חלת חו"ל אין נותנין לא לכהן קטן ולא לגדול שטבל⁷¹.

ותרומה טהורה בין תרומה גדולה בין תרומת מעשר בין של תורה בין של דבריהן, אינה ניתנת אלא לכהן תלמיד חכם⁷², וצריך שיעידו עליו ב' עדים

⁶⁴ מחזיק ברכה אות ח' ובס' מזמור לדוד (להרב מהרד"ף ז"ל) בשם היש"ש מהתוס' ועי' ביד אפרים

⁶⁵ ח"צ סי' ע'

⁶⁶ רמב"ם הלכות תרומות פרק ו הלכה ב

⁶⁷ דהיינו בזמן בית ראשון שאז הי' תרומה מה"ת וכן לענין חלה

⁶⁸ היינו שבאו ב' עדים והעידו עליו בב"ד שהוא כהן בן פלוני הכהן ופלוני בן פלוני הכהן עד איש שאינו צריך בדיקה והוא הכהן ששימש ע"ג המזבח שאילו לא בדקו ב"ד הגדול אחריו לא היו מניחין אותו לשמש

⁶⁹ דהיינו שהעיד עליו עד אחד אפי' אביו או קרוב אחר שהוא כהן או שהי' כתוב בשטר פלוני כהן לזה מפלוני והלוהו כך וכך והעדים מלמטה או שהעיד עליו עד א' שנשא כפיו או שקרא בתורה ראשון וקרא אחריו לוי או שאכל תרומה או שחלקו לו תרומה על הגורן ואפי' מעיד מה שזוכר בקטנותו שהי' איש פלוני יוצא מבית הספר לטבול ולאכול בתרומתו לערב או שהי' חולק עמנו תרומה או שהיינו מוליכים חלה ומתנות לפלוני כהן ע"י עצמו [אבל לא ע"י אחר] בכל אלו נאמן להחזיק זה הכהן לאכול בתרומה של דבריהם אבל אם הי' גוי או עבד כשראה דברים אלו והעיד אחר שנתגייר ונשתחרר אינו נאמן אבל אם בא ואמר כהן אני אינו אפי' כהן חזקה ואינו אוכל אפי' בתרומה של דבריהן ע"פ עצמו ואין חולקין לו תרומה אא"כ הי' מסיח לפי תומו. דרך אמונה שם יח

⁷⁰ כן אפי' בזמן הבית בתרומת ירקות [או שאר פירות חוץ מדגן תירוש ויצהר להסוכרים שכולן מדרבנן ודעת הראב"ד דרך תרומת חו"ל אוכלין כהני חזקה וי"א דדוקא בתרומה הנשרפת נותנין לו שיהנה משרפתה ולא בנאכלת.

⁷¹ ואף על גב שנותנין פדיון הבן לכהן ומברכין עליו וכן הם מברכין על נשיאות כפים וסומכין על חזקתן מ"מ לענין נתינת תרומה חששו חו"ל שאם יתנו יתרבו העולין ע"פ עצמן בשקר ולכן ראוי שלא ליתן וכן אין לתת מעש"ר ללויים בזה"ז כיון שעולין ע"פ עצמן וא"צ אפי' להעלותן בדמים ומ"מ י"א שיש מדת חסידות ליתן ללוי המעש"ר וכ"ז בודאי טבל אבל בספק א"צ לתת אפי' בזמן הבית וכ"ז בתרומה ומעש"ר אבל מעשר עני חייבין לתת גם בזה"ז אם הוא ודאי טבל שהרי יש לנו ודאי עניים. דרך אמונה שם כ

⁷² בדיעבד אם נתנן לכהן ע"ה זכה בהן שהאיסור ליתנו לע"ה אינו אלא מדרבנן. שם כד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שאינם עמי הארץ שהוא ת"ח, מפני שאסור לאכול תרומה טמאה, וכל עמי הארץ בחזקת טומאה מפני שאינן בקיאים בדיני טומאה וטהרה, לפיכך י"א⁷³ נותנין תרומה טמאה לכל כהן שירצה⁷⁴. וי"א⁷⁵ שאסור ליתן מדינא לע"ה אפי' תרומה טמאה, ורק כהן ת"ח אלא שאינו אוכל חולין בטהרה בזה הקילו ליתן לו תרומה טמאה אבל לא תרומה טהורה, ורוב הראשונים⁷⁶ הסכימו שאם יש כאן כהן חבר אסור ליתן לע"ה רק לחבר, אבל אם אין כהן חבר א"צ להמתין לו אפי' הוא במקום קרוב, או לשלוח לו, ויכול ליתן לכהן ע"ה תרומה טמאה, אבל לא טהורה.

וכן אם יש כהן חבר ואין רוצה לקבל או אפי' רוצה לקבל אבל הוא עשיר וא"צ לכך ויש כאן כהן ע"ה שהוא עני וצריך לכך, ואם לא יתנו לו יצטרכו לתת לו חולין שהרי מצווין לפרנסו, מותר ליתן לו תרומה טמאה אבל לא טהורה. וכן הלכה⁷⁷.

וכן מעשר ראשון⁷⁸ דינו כמתנות כהונה ואין ליתנו ללוי ע"ה כשיש חבר ואשת חבר כחבר.

טז. מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין

⁷³ דעת הרמב"ם שם

⁷⁴ שאין כאן חשש שיטמא ואין חוששין שיאכלנה בטומאה שכיון שיודע שהיא טמאה אינו חשוד לאוכלה ורק לפעמים טועה לומר על טמא טהור ומ"מ מצוה מן המובחר ליתן אפי' תרומה טמאה לכהן חבר ולא לע"ה דילפי' בגמ' מקרא דכל מתנות כהונה אין ליתן לע"ה,

⁷⁵ ר"ש ורא"ש חלה פ"ד מ"ט וכו' בתו' הרא"ש חולין ק"ל ב' וכו' דעת הראב"ד כאן מדסתם וכו' הב"מ ור"י קורקוס והרדב"ז נסתפק בזה אם דעתו כהר"ש או כהתו':

⁷⁶ (צו) תוס' חולין ק"ד ב' ק"ל ב' בכורות כ"ז ב' והר"ן והרמב"ן והרשב"א והריטב"א והמאירי בחולין ק"ל ב' וכו' הגר"א בשנו"א בחלה וכו' הרמב"ן בה' חלה והא"י ה' חלה סי' רנ"א:

⁷⁷ בשו"ע יו"ד סי' ס"א ס"ז גבי מתנות וע"ש ביד אפרים

⁷⁸ שרך אמונה שם כח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר במסכת קידושין דף נח: וב"ב דף קכג: ומכות דף כ. שמתנות⁷⁹ שלא הורמו הרי הן כמי⁸⁰ שהורמו⁸¹, לפיכך:

ישראל שירש טבל ממורח⁸² מאבי אמו כהן, ואותו אבי אמו ירשו מאבי אמו ישראל, אפי' בטבל דרבנן⁸³ ה"ז מפריש ממנו מעשרותיו⁸⁴, והן שלו שכבר זכה בהן אבי אמו אף על גב שלא הורמו, וה"ה בלוי לענין מעשר.

ומשוים כך ישראל שנפלו לו טבלים בירושה מבית סבו – אבי אמו כהן, והפריש מהן תרומה ומעשרות, הרי הן כתרומות ומעשרות שנפלו לו בירושה מאבי אמו, ואם קידש בהן אשה הרי זו מקודשת, שאע"פ שאינן ראויין לו לאכילה יש לו למכרן למי שהן ראויין לו.

אבל ישראל שקידש בתרומה שהפריש מגרנו, אינה מקודשת שהרי אין לו למכרה, ואין לו בה אלא טובת הנאה, לפי שנותנה לכל כהן שירצה, וטובת הנאה אינה ממון⁸⁵.

⁷⁹ רמב"ם אישות ה הלכה ו, והלכות מעשר פרקו הלכה כא

⁸⁰ בשו"ת באר יצחק או"ח ד כתב מעם הדבר משום שכבר זכו בהן הכהנים משולחן גבוה, ובוה ביאר שלכן אי טובת הנאה אינה ממון לקנותו ע"ג קרקע, אזי אין שייך בזה להקנות אנ"ק, משום דזה גרוע מהפקר דזה הוי כב' נותנים מיוחדים, דהא הקרקע נקנה להם מכח הבעלים היינו ר"ג והמתנות הוי מקבלי מתנות ממון גבוה, וכדאמרינן בכל דוכתי במתנו' כהונה דמשולחן גבוה קזכו, והוי כמו ב' נותנים דלא שייך בזה קנין אנ"ק.

⁸¹ ולענין הלכה קי"ל דמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין וכמו שפסק רבינו ז"ל וכ"כ בפ"ג מה' נחלות וכן פסקו הטור והש"ע ח"מ סי' רע"ח סעי' ה ויו"ד סא יד ועיין בהרב כנה"ג ז"ל חיד"ד סי' ס"א בהגהת ב"י אות י"ח. שער המלך שם

⁸² ודוקא ממורח אבל לפני מירוח כיון שעדיין לא נתחייב ל"ש לומר כמי שהורמו דמי ואם מירחו ישראל חייב ואפי' ירשו מכהן ממש שהן מפירות שדהו. חזו"א בכורות סי' י"ז סק"א וכ"כ באו"ש פ"ה ממע"ש ה"א ועי' בישועות מלכו לעיל פ"א ה"ג. ובירושלמי משמע דבעינן נמי שראו פני הבית דהא אמרי' בירו' מע"ש פ"ג ה"ג ז"א ירושלים עשו אותה כחצר בית שמירה ע"ש בביאור הגר"א ומוכח דלפני ראיית פה"ב לא אמרי' כמי שהורמו דמי

⁸³ דכיון דחייב לתרום ובירו' לתרום חשבי' לי' כמאן דהורמו וזכה בהן. או"ש פ"ה ממע"ש ה"א ועי' פ"ת יו"ד סי' ס"א סק"ג דיש פוסקים לאו כמי שהורמו דמיין ע"ש

⁸⁴ שגם כהן צריך להפריש להפקיע איסור טבל

⁸⁵ בכל התורה קי"ל אינה ממון כמ"ש הש"ך חו"מ שנ והפרי חדש יו"ד סוף סימן ס"א חו"ן מנדרים דקי"ל טובת הנאה ממון ונתן טעם הכ"מ פ"ז דנדרים דויתור אסור במורד הנאה עיין עליו. ועיין פתחי חושן חלק ה פרק ז הערה לה שאין טובת הנאה נקנית בחליפין כרמ"א סימן רג סעיף א,, אבל הש"ך סק"א כתב דלענין חליפין טובת הנאה ממון ונקנה בחליפין ואג"ק. ובקצה"ח סק"א תמה הרי קי"ל טו"ה אינו ממון אף לענין ירושה, וכמ"ש הרמ"א סימן רעו סעיף ו וכ"ש לענין ק"ס, וגם בנה"מ הסכים לדעת הרמ"א דאין טו"ה נקנה בחליפין, עיין שם, וגם בשו"ת מהרי"ט ח"ב יו"ד סימן ה כתב דאף למ"ד טו"ה"נ ממון, לענין הקנאה לא חשיב ממון ואינו נקנה לא באגב ולא בחליפין, עיין שם, ועי' עוד פרק ט סעיף יב. ועכ"פ נראה דדוקא בקנין אגב וחליפין אינו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם זכתה בו האשה זכיה גמורה, וכגון ישראל שקדש לכהנת בזרוע ולחיים⁸⁶, דכהנת אוכלת במתנות אף על פי שהיא נשואה לישראל⁸⁷ מקודשת⁸⁸.

יז. בעל הבית שהיה עובר ממקום למקום וצריך ליטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני נוטל ... עני היה באותה שעה

בעל הבית⁸⁹ שהיה מהלך לעיר ותמו לו המעות בדרך⁹⁰, ואין לו עתה מה יאכל, אף על פי שבביתו יש לו הרבה⁹¹, הרי זה מותר ליקח לקט שכחה ופאה ומעשר עני וליהנות מן הצדקה, כשאר עניים ואפי' אלף בבת אחת⁹². ומצוה ליתן לו כמו לשאר עניים ולכשיגיע לביתו אינו חייב לשלם אפילו ממידת חסידות, שהרי עני היה באותה שעה⁹³, הא למה זה דומה לעני שהעשיר שאינו חייב לשלם⁹⁴.

נקנה משום שאינו בגוף החפץ, כגון משיכה והגבהה, אבל בשאר קנינים שהם בגוף החפץ, אף בטובת הנאה מועיל, וכן משמע מדברי הפוסקים בסימן קצה סעיף ט שהביא דעת יש אומרים ששכירות קרקע אינו נקנה בחליפין, וכתבו הטעם משום דכיון שאינו מקנה גוף החפץ דמי לטובת הנאה (עי' בקצה"ח שם סק"ה ובנה"מ שם סק"ד, ועי' פרק ב סעיף טו), ומשמע דבשאר קנינים אפשר להקנות טובת הנאה. ועיין בקצה"ח סימן ערה סק"א וסימן רעה סק"א, ומ"ש נה"מ סימן ערה סק"א בדין להפקיר טוה"נ, עי' בטבעת החושן שם מדברי האחרונים.

⁸⁶ שייך רק במתנות שגבי תרומות ומעשרות אפי' ישר' שקדש כהנת גם היא לא זכתה אלא בטובת הנאה ומשנתארסה לישראל אינה אוכלת בתרומה וזה פשוט.

⁸⁷ וכמ"ש רבינו פ"ט מהל' בכורים הלכה ב'.

⁸⁸ דאע"ג דלדירי' לא שוי ממון אפ"ה כיון דלדירי' שוה ממון מקודשת. שער המלך שם.

⁸⁹ רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק ט הלכה טו, שו"ע ונו"כ יו"ד רנ"ד.

⁹⁰ והרש"ם פי' שהוציאן בפרקמטיא וצ"ל אף על גב דיש לו הפרקמטיא כיון שאין יכול כאן למוכרן הו"ל כהיו לו שדות ואין יכול עתה למוכרן דהוי עני. צה"ל קעה שם.

⁹¹ כן נראה פשוט דר"א קה וצה"ל קעו ועיי"ש שכתב העירוני דאולי דמי להא דלהלן שם ברמב"ם במי שיש לו בתים מיהו צדקה לא יטול רק מה שנצרך לו אפי' ליותר משנה אבל לא מה שאין צריך.

⁹² עה"ש בשם הגר"א.

⁹³ כן משמע לשון רבנו מדמדמה לה לעני שהעשיר וכ' גם שם אינו חייב לשלם וכ"כ מעשה רוקח וזה דלא כתוס' רעק"א בפאה פ"ה מ"ד ואף על גב דבפ"ט דביכורים ה"ד כתב הכ"מ דמש"כ רבנו שם אינו חייב לומר דלצאת ידי שמים חייב אין כל הדברים שווין וכן מבואר בהדיא בסוגיא דחולין ק"ל ב' כמ"ש רעק"א שם (ומה שתי' התפא"י לא הבנתו) ומש"כ תוס' אנשי שם בשם ר"ת דעל מדת חסידות ל"פ רבנן כבר כתב מהרש"א שם דלמסקנא ליתא וכ"כ המאירי וחי' הר"ן בחולין שם דפטור אף ממדת חסידות וכן הגר"א בשנו"א פ"ה דפאה מ"ד ודלא כמ"ש רבנו בפיה"מ בפאה שם והכו"פ פמ"ד.

⁹⁴ אחר שזכה בהמעות אף על פי שעדיין לא הוציאם אין חייב לשלם אפי' לצאת ידי שמים כיון שלקח בהיתר גמור.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אולם אם ביכלתו ללוות אסור לו ליטול⁹⁵.

ואם לקח מאדם פרטי בתורת חסד ונתן לו די סיפוקו, אם אין הלה תובעו א"צ לשלם לו דודאי בתורת צדקה נתן לו.

אבל אם הלה טוען שנתן לו בתורת הלואה ותובעו חייב לשלם⁹⁶, כיון שהיו לו נכסים או קרקעות ואפי' הם ביד אחר⁹⁷.

אולם ביתום אם פרנסו סתמא ולא פירש שדרך הלואה מפרנסו אינו יכול לתובעו דסתמא בתורת צדקה נתן לו ואפי' יש לו נכסים.

עשיר שנטל אף על גב דאין ב"ד גובין ממנו דהוי ממון שאין לו תובעין, חייב לשלם לצאת ידי שמים⁹⁸.

יח. לבעל הבית שאכל פירותיו טבלין וכן לוי שאכל מעשרותיו טבלין מנין שפטור מן התשלומין

ישראל האוכל פירותיו טבלין⁹⁹ שלא הפריש תרו"ג, וכן לוי שאכל המעשר בטבלו שלא הפריש תרומת מעשר, אעפ"י שהן חייבין מיתה לשמים¹⁰⁰, אין משלמין המתנות לבעליהן אפי' לצאת ידי שמים¹⁰¹, שנאמר אשר ירימו לה' אין לך בהן כלום עד שירימו אותן, עד שירימו אותן. כלומר קריאת שם שיקראו להן שם תרומה ותרומ"ע ואז יכול הכהן לזכות בהן¹⁰².

⁹⁵ עה"ש בשם הגר"א ועי' בחדרי דעה שכ' דלפ"ז בזמנינו דממון שביד הגבאי הוי ממון שיש לו תובעין אין רשאי ליקח ממנו אלא דרך הלואה וכן אין רשאי ליקח צדקה מיחידים כ"ז שיכול לקבל מהגבאי דרך הלואה ול"ד ללקט שכחה ופאה דהוי ממון שאין לו תובעים ומ"מ נראה דאם הוא באופן שהגבאי אסור לו להלוות מעות הצדקה מותר לו ליקח הצדקה מתנה וא"צ להחזיר וצ"ע. צה"ל קעז

⁹⁶ וכ"ז בסתמא אבל אם ניכר לדיין שנתן לו בתורת צדקה אפי' אינו יתום רק סתם אדם אינו יכול לתבעו.

⁹⁷ יו"ד סי' רנ"ג ס"ה וש"ך סק"ט ולכאוי' נראה מלשון הרמ"א דכל עני כיתום וצ"ע:

⁹⁸ כמ"ש ביו"ד סי' ס"א סט"ו, וי"א דעשיר שלקח אף על גב דמדינא פטור מ"מ ב"ד קונסין אותו ומחייבין אותו לשלם והבא להורות כדעה זו אין מזניחין אותו. ש"ך יו"ד סי' רנ"ג סק"ד ע"ש

⁹⁹ רמב"ם הלכות מעשר פרק א הלכה ה

¹⁰⁰ כדן אוכל טבל ודוקא אם לא הופרש תרו"ג או תרומ"ע אבל אם הופרש תרו"ג ותרומ"ע ולא הופרש מעשר"ר דעת רבנו בפ"י ממאכ"א ה"כ שאין חייבין עליה מיתה ויש חולקין.

¹⁰¹ דבב"ד בלא"ה אין נגבין דהוי ממון שאין לו תובעין:

¹⁰² כנ"ל פי"ב מתרומות הט"ו ואם ישראל אכלו קודם שזכה בו הכהן חייב ג"כ לשלם קרן וחומש כנ"ל פ"י מתרומות אבל אם אכל המעשר"ר אין חייב לשלם דהוי ממון שאין לו תובעין כמ"ש רבנו בפ"ט מביכורים הי"ד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ובחוצה לארץ שתרומות ומעשרות שם מדרבנן, מותר לאדם להיות אוכל והולך תחלה ואח"כ מפריש תרומה ומעשרות¹⁰³. ומ"מ דעת הרבה ראשונים שצריך להשאיר קצת יותר משיעור תרומה כדי שיהיו שירי' ניכרין¹⁰⁴. ואם לא הפריש אח"כ עבר משום אוכל מבל מדרבנן¹⁰⁵.

אבל במקום שכבשו עולי מצרים ולא עולי בבל או בסוריא אין קולא זו¹⁰⁶. ואם כבר זכה בהן הכהן בעודו בטבלו י"א¹⁰⁷ שצריך לשלם לו דמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמי, וי"א¹⁰⁸ דלא אמרי' כמי שהורמו דמי אלא אם באמת הורמו בסוף אבל כאן שאכלן טבלים ולא הורמו כלל לא אמרי' כמי שהורמו ופטור.

¹⁰³ עיין או"ז סוף ה' חלה ומשמע שם דאפי' בא"י בזה"ז אפשר לעשות כן וצ"ע וכל הפוסקים לא נקטו כן: דדוקא בדבר יבש אפשר לעשות כן ולא בדבר לח וביאור כל הפרטים בדינים אלו בדרך אמונה פ"ה מביכורים הי"ב.
¹⁰⁴ תוס' בבכורות כ"ז א' והרבה ראשונים ודלא כרש"י שם כמש"כ הגר"א ביו"ד סי' שכ"ג סק"א ודעת הרשב"א בפסקי חלה שער ב' סי' ב' כרש"י אבל דעת המאירי בספ"ק דחלה כתוס'. וב"פ הרמ"א ביו"ד שם. וי"א דדוקא על פירות שהיו מוקפין יחד אבל א"א להפריש מפירות אחרות שלא היו מוקפין כלל. עיין רמ"א שם לענין חלה ולכאן ה"ה תרומ"ע וכ"כ במקדש דוד תרומות סוף אות ה'.
¹⁰⁵ יראים מצוה נ"ג.

¹⁰⁶ עי' בפ"א מתרומות ה"ו דרבנו קורא חו"ל רק לחו"ל ממש ועמש"כ בפ"א מתרומות ה"ג לענין סוריא.
¹⁰⁷ ורבנו פסק לקמן פ"ו הכ"א דכמי שהורמו דמי. כמו שהתבאר
¹⁰⁸ שטמ"ק בחולין שם בשם הרא"ש וכ"ה בתוס' הרא"ש שם אבל בתוס' שם ל"ג כן וע"ש ברש"י ב' לשונות מה נקרא אתי ליד' ועי' במאירי שם שפסק דלאו כמי שהורמו דמי וצ"ע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

